

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos gar-
mond-sorért vagy annak
terfogaatért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beigta-
tásnál 30 krajczár bélyeg-
díj fizetendő.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Közigazgatási reform.

Kézdi-Vásárhely, 1889. április 30.

Valahára megérett az idő arra is, a mit legjobban ohajtottunk. A municipális rendszert egy újabb váltja fel, mely legjobban megfelelhet a változott körülményeknek.

Ezer éven át tartotta magát a megyei közigazgatás; azonban most a dolgok oda módosultak, hogy állami legyen. Bár a megyei önkormányzathoz nagy emlékek fűződnek s egy ezredév lefolyása alatt öntudatunkhoz nőtt, mégis a haladás, melynek mindent felölelőleg általánosnak kell lenni, azt kívánja, hogy nemzeti létünk annyi időn át erősen álló oszlopát adjuk át tisztességesen a történelmi emlékezetnek.

Nem új keletű ez a reform. Évekkel ezelőtt volt már szellőztetve, hogy a megyei rendszer a modern követelményeknek többé megfelelni nem bír; reformot, államosítást kíván. Egy egészen elalélt, végelgyengülésnek indult testbe hiábavaló, új lelket lehelni, az úgy sem képes a többivel versenyre kelni; már pedig a közjólét és boldogulhatásnak egyik leglényegesebb feltételét a közigazgatás képezi.

Tisza miniszterelnök nyolcz év előtt mondott beszédében kimondta, hogy az államra a jó közigazgatás fontos tényező; ha a történelmi fejlet alapon ezt elérni nem lehetne, szakítani kell vele, de minden esetre az adminisztráció jóvátétele szoros érdek legyen.

Wekerle pénzügyminiszter ugyanezt mondta, mint mondta Szilágyi igazságügyminiszter, ki pozsonyi választóihoz intézett nyílt levelében érinti a kérdést.

A miniszterek mint szaktekinélyek nyi-

latkozata a nemzet józan többségének tetszésével találkozhat; az a számbavehető elem, mely csak kevéssel ezelőtt is erősen kiáltotta a vetőt, annyira leolvadt, átalakult, hogy a jó intenció teljesedésbe menetele a legégetőbb közohajnak tesz eleget.

Kétszeres okunk van hinni, hogy a reform bekövetkezik. Először: mert nemcsak megérett a dolog már, de a kormány részéről hárman erősen állanak a mellett, hogy a jelenlegi közigazgatási szervezet tarthatatlanná vált; másodsor: mert lényegesen emelkedtek a feladatok, alakult és változott a hivatal természete úgy, mint változott a közigazgatás alá tartozó elemek életviszonya. Azért alig van a hazának helyesen gondolkozó individuuma, ki a politika adminisztratív átalakításának szükségességét át ne látná s mindama reformeszméket, mik ennek emelését irányozzák, tetszéssel fogadni ne tudná.

Az eddig működő hivatalos közigazgatási elemnek is felviradna valahára; a felsőbb intézkedés megtörhetné valamikép a protekció uralmát s az értelem és tehetség kellő elismerésben részesülhetne.

A jelenlegi rendszer mellett bátran ki-mondhatjuk, hogy a közigazgatási pálya nem szegény embernek való; haladása gyakran csak annak van, kinek szerencsés összeköttetései vannak, különben megtörténik, hogy minden szakértelem és jogosultság mellett is megvénül a gyakornokságban.

A közigazgatás az igazságszolgáltatásnak ikertestvére; az egyik állami, és mikép lehet az, hogy a másik még a régi formában van? Elérkezett már az ideje annak, hogy a ha-

ladás áthassa a nép és intézmények minden rétegét; azért első sorban szükséges, hogy a régi municipális rendszer szünetes elhalálózásával a kormány tegye meg itt is azt, mit a nép java és boldogítására mindig elég erős volt megtenni.

Reformot, állami közigazgatást vár népünk; ez lesz, a mi első sorban emelni fog s a hiányokat a nép zömében pótolni tudja.

Változások a főispáni karban. A hivatalos lap közlelbi száma közölte Beliczey István békésmegyei főispánnak saját kérelmére történt kinevezetéséről a királyi kéziratot. — A bereg- és ugozsamegyei főispáni székre Lónya Sándor a jelölt, Lónyai János máramarosi főispán fia s mezőkászonyi képviselő. — Temesi főispán Molnár Viktor sátoraljai képviselő lesz, a zempléni főispán fia. — Az erdélyi főispánok közül a fogarasi és a hunyadi főispánok lemondását beszélik a képviselőházban. Szabolcs megye főispánja Vay Tibor gróf, Csongrád megyéé Kállay Zoltán orsz. képviselő, Jász-Nagykun-Szolnok megye főispánja pedig — mint mondják — Zsilinszky Mihály volt orsz. képviselő lesz.

Országgyűlés.

A képviselőház szombaton délben tartotta első ülését a husvét szünet után. Péchy Tamás elnök bejelentette Kiszely Lehel orsz. képviselő elhunytát. A ház jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét. Az elnök ezután bejelentéseket tett a szentesített törvényekről, az új kinevezésekről és az egyes kerületekben megajított és megajított képviselőválasztásokról. Beterjesztett továbbá több rendbeli kérvényt a törvényszékek és járásbíróóságok kezelő személyzetének fizetésfőlemelése, valamint a regále-törvény végrehajtása tárgyában. Hege-düs Sándor beteresztette a pénzügyi bizottság jelentéseit a cheque- és clearing-forgalomról és a miniszteriumok új beosztásáról szóló törvény-

A „Székelyföld“ tárczája.

Fürdői történet.

(Elbeszélés.)

(Vége.)

Végre elérkezett a bál estéje.

Mariska gyönyörűen nézett ki és elragadta az egész közönséget, de leginkább Köhalmi Aladárt, ki folyton körülötte forgolódott.

Marosi Zoltán is ott volt a bálban, és miután összeírta volna a jelenvolt szépségeknek neveit, leült a sarokba és az újságírók közönségével nézett végig a közönségen, mely rá nézve, úgy látszik, csak azért létezett, hogy egy újdonságot csináljon az ő lapja számára.

Egyszerre csak Köhalmi Aladár rohan feléje és kivonszolja a teremből.

— Az Isten szerelmére, mit csinálsz? Hiszen a férj mindjárt itt lesz!

— Csak légy nyugodt; a férj tizenkét óráig ebbe a terembe be nem teszi a lábát, arról én kezkeskedem.

— Hát találtál ki már valami módot?

— Azt bízd rám. Örökre letenném az ollót . . . akarom mondani a tollat és elcsapatnám magamat a „Tárogató“ szerkesztőségéből, ha nem tudnék segíteni a bajodon. Bele fog ugyan kerülni esetleg egy-két száz forintodba, de hát az a te dolgod.

— Ezeket is szívesen áldozok, csak az Isten szerelmére siess, hiszen hét órák már véget ér a hivatalos óra a távirónál.

— Ugyan hagyd el; mit értesz te a dologhoz?! Hiszen még délután táviratoztam a táviróhivatal igazgatóságához, hogy rendelkezésemre hozzabbitsa meg a közmüvelődési egylet ünnepélye alkalmá-

ból a hivatalos órát esti hét órától kilenczre, és a rendelet távirati úton már meg is érkezett.

— Tehát kilencz óráig kuksol a hivatalban Elek ur? Ah, ez kitűnő! Nagyszerű gyerek vagy! De hát kilencz után?

— Ugyan mit aggódol? Mondtam, hogy bízd rám a dolgot. Kilencz után majd segít ez, ui.

És ezzel Marosi Zoltán ur egy kis vaskos könyvecskét húzott ki zsebéből.

— Mi ez?

— A szent biblia! Az ó- és új-testamentum egybe kötve.

— Ugyan ne bolondozzál. Segíthet is a biblia ilyen dologban!

— No hát majd meglátod, hogy segíteni fog. Legelőször is adj 200 frtot.

— Tessék; nem is kérdezem, hogy mire kell.

— Azt még most úgy sem mondanám meg, hanem a végén majd megtudod; csak annyit jegyzek meg, hogy minél hamarább végzesz te a menyecs-kével, annál több marad meg tenéked ebből a 200 frtból.

— Én most megyek a táviróhivatalba, hogy a „Tárogató“-nak táviratozzak az ünnepélyről. Te igyekezzél hamar végzeni a menyecs-kével, és ha szabadon bocsáthatom a medvét, adj valami jelt a táviróhivatal ablakánál; nem bánom, trombitáltass valami marsot, vagy akár görögützet gyujt-hatsz. De arról kezkeskedem, hogy mig te jelt nem adsz, addig a medve ki nem mozdul odujából. Már most szervusz; sok szerencsét!

Ákos visszatért a terembe Mariskája mellé, Marosi Zoltán pedig a táviróhivatalba, hol Barna Elek ur úgy ült a gép előtt, mint egy valóságos medve, fogai közt mormogva érthetetlen szava-kat, melyekkel bizonyára a táviróigazgatóságot akarta szidni, a miért egy rongyos ünnepély miatt

két órával meghosszabbította a hivatalos órát és most ő csak kilencz óra után keresheti fel feleségecskjét.

Epen nem volt barátságosnak mondható az a tekintet, melylyel Marosi urat fogadta, mert hiszen neki köszönhette a két órai késedelmet. Hanem Marosi ur észre sem látzott venni a távirás haragját és a sajtó nagy hatalmának tekintélyével ignorálta Elek ur dühét és nekiült a távirat fogalmazásának.

S a mint egy-egy lapot telesztántott az ő irgalmatlan szögletes és olvashatlan kézírásával, azt oda adta Elek urnak, hogy betinként kalapálja le a Morse-gépen.

Elek ur még sohasem végezte hivatalos dolgát annyi buzgalommal és gyorsasággal, mint most, csak hogy hamar elvégezze és aztán felesége után mehessen a bálba.

De bármennyire igyekezett is, az újságíró kifogyhatlan bőséggel gyártotta a sorokat és a kézirat-halmaz Elek ur előtt nem hogy fogyott volna, hanem még folyton szaporodott.

Már a verejték gyöngyözőtt homlokán, jobbkézét valósággal megfogta a reszkető görös, de a távirat még mindig nem akart véget érni.

— Az Istenért! — szólt végre Elek ur — mikor lesz már vége a táviratnak? Hiszen mindjárt 9 óra és akkor vége a hivatalos órának.

— Igen, 9 órák vége lesz a hivatalos órának, de alig ha nem kénytelen lesz a távirás ur szíveségét továbbra is igénybe venni, mert táviratomat addig nem hiszem, hogy be tudnám fejezni.

— Mi? még 9 után is?! — kérdezte hűledezve Elek ur.

— Igen, kilencz óra után is!

— Kilencz után nem tartozom többé táviratot felvenni.

javaslatok tárgyában. A ház végül megállapította munkarendjét. E szerint a hétfői ülésen tárgyalta az 1889. évi unjomczmegajánlási javaslatot, kedden a miniszteriumok új beosztásáról szóló javaslatot, szerdán pedig kezdetét vette az 1889. évi állami költségvetés tárgyalása.

SZEMLE.

Keleten ismét zörög a haraszt. A muszka befolyás Romániában napról napra növekedik. Tudva levő dolog, hogy ennek köszönhető a monarchiánk iránt barátságos Rosetti-Carp-kormány megbuktatása és az orosz érzelmű Catargiu-kabinet hatalomra emelése. Az erődítési hitel pedig, mint legújabb jelentik, nem arra a célra fog fordítottatni, melyre az előbbi kormány szánta, hanem éppen ellenkezőleg, Ausztria-Magyarország ellen fognak azon a pénzen védműveket emelni. Az a sietség, a melylyel Catargiu ur a kiutasított oroszoknak — egy-kettő kivételével — ismét megengedte a bemenetet Romániába, szintén eléggé mutatja, hogy tulajdonképp ki vezeti a Dimbovicza partján a külügyet. Hát azok a mozgalmak, melyek a berlini szerződéshez ragaszkodó Károly király megbuktatásáért célozzák, mit jelentenek tulajdonképpen? Nyilván azt, hogy készítik a talajt Romániában az orosz csapatok bevonulására. Ki tagadhatná ezt, ha csak egy cseppet átlát a szitán? Ha ez aztán sikerülne a muszkanak, akkor egyidejűleg kétfelől — keletről és délről — támadhatná meg monarchiánkat. Hogy mennyi sikert ért el eddigelő a tőrekéiseiben Oroszország, azt eléggé mutatják az események; de mutatja leginkább az a kitűntetés, melyben Hitrovo romániai orosz követ, a romániai események intézője, „az államnak tett szolgálatai különös méltánylásául” részesült. Hitrovo ur tehát jól végezte a dolgát Keleten; a magot sikerült elhíntenie s most az orosz intéző körök csak a gyümölcs érését várják. Igen jól tudják ezt a mi intéző köreink is, s mint a „P. C.” írja, „éber szemmel kísérik ez urak működését; kellő időben tudni is fognak „megállj”-t kiáltani nekik.”

Nem kevésbé vizsgálgatják az állapotok Szerbiában is, hol szintén orosz szellő kezd fujdogálni. Itt azonban sok függ a közeledő választásoktól. A választásokra nézve megjegyezzük, hogy azoknak vezetője az orosz érzelmű Tausanovics miniszter, a ki természetesen az ő hiveinek zászlóját igyekszik diadalra juttatni. Most Milán is siet Jeruzsálemből haza Belgrádba. Mindezek bizonyítják tehát, hogy baj van Szerbiában is.

Németországot a gyarmatpolitika foglalja el. Angolország tengeri haderejének fejlesztésével van elfoglalva. Emeltesre méltó a két államnak egymáshoz való közeledése. Hír szerint Bismarck

gróf szövetségi ajánlatot is tett Salisburynek, a ki hajlandó is azt elfogadni, ha Németország az oroszok előnyomulását Konstantinápoly felé casus belli-nek tekint. A béke tartóssága szempontjából valóban hajlandó e szövetség létrejövetelére.

Franziaországban a kiállításra készülődnek, mely valóban imponzánssá igérkezik. A közelebről megtörténendő megnyitást lázas kíváncsisággal várja a nemzet. És Boulanger? Róla hallgat a krónika, mióta Londonba tette át főhadiszállását. A vizsgálat azonban folyik ellene, s előreláthatólag hosszúra fog nyúlni. Boulanger névére a leghathatósabb csapás volna az agyonhallgatás. Az idő most legalkalmasabb volna erre.

Vidék.

Baróth, 1889. április 26.

Tekintetes szerkesztő ur!

Ha úgy értenék a tollforgatáshoz, mint mester-séghez, olyan cikket vakarintának ebbe a tisztességes vidéki lapba, hogy azt bizony még a baróthi tek. képviselőtestület is megolvashatná. Hja, de nálam nem úgy megy, a hogy én akarom; rém illik a példabeszéd: „Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.” Én beismerem, hogy nálam nagyobb az akarat, mint a tehetség; ergo nem úgy írok, mint akarnék, hanem csak úgy, a mint tudok. Mindenki olyan kalappal köszön, a milyen van. Igaz-e, András komám uram?

Mi Baróthon azt tartjuk, hogy a hányszor a Baróthi vízen a jég karácsony előtt elmegyen, a következő esztendőben annyiszor fogja az árvíz Baróthot elborítani. És ez természetesen úgy is szokott történni. Mi minden esztendőben kétszer-háromszor iszunk, uszunk s fürdünk, akárhányszor farsangban és éjnek idején. Hogy mennyi aggodalom és félelem meg ilyenkor Baróthnak ^{2/3} része (mintegy 2000 lélek) keresztül, annak leírására nem érzem magamat elég erősnek. Az utcákon az árvíz magassága helylyel-közzel meghaladja az ölet. Az épületek egy néznek ki, mintha azokat deréki a föld elnyelte volna. A lakosság-nak egy része a hujban kuczorog; szomszéd szomszédtól teljesen el van zárva; senki senkinek vizgástalást, segédelmet nem nyújthat; egyedül a jó Isten az, kiben bizhatunk; mert a víz által elborított részhez emberi erő és hatalom nem közelíthet. Borzasztó valami, hallani azt különösen éjszaka, hogy a sebesen rohanó bösz elem robogása, a kertek és hidak recsegése, ropogása mily hangosan figyelmezteti órákon át az embereket a halálra. Igaz, hogy eddig a nagy Isten megőrizte helységünket az elsodrától, de a mi Nagy-Baczonnal történt 1843. május 30-án, igen könnyen

ismétlődhetik Baróthon, s akkor vége Baróth ^{2/3} részének s 2000 léleknek, mert ép az a víz, mely Nagy-Baczont elsodorta, helységünket hosszában hasítja keresztül.

Ennek a rendkívüli vízemelkedésnek s ebből kifolyólag az évenkénti kiszámíthatatlan kárnak és kínzó lelki gyötoremnek úgy szólva két nagy malomgát az oka, melyek a helység nyugati végén — alig 100 lépés távolságban — állják útját a víz rendes folyásának. Arra kellene tehát a baróthi képviselőtestületnek törekedni, hogy azon gátak minél hamarabb fundamentumig elhanyagassanak. Igaz, van tudomásunk arról is, hogy évek óta foly a per e gát leszállítása iránt, de alig hiszünk, hogy azon az uton a cél teljesen elérhető lenne, mert ha mindjárt valamivel alább szállíttatnék is a gát, az vajmi kevés hasznára lenne Baróthnak. Itt csak a gátak teljes megsemmisítése eredményezhetné az ohajtott sikert. Ezt pedig per nélkül is el lehetne érni, mert úgy tudjuk, hogy a gát-, illetve malomtulajdonos, a fenkölt lelkű, humánus természetű és gondolkozású báróné, mérsékelt árban hajlandó lenne a malomtól, melynek fentartása az évi jövedelmet ugys felemészti, örökre megválni. Ha ily uton a malom átmenne Baróth község tulajdonába, akkor Baróth a gátakkal kénye-kedve szerint bánhatna s világ végéig ármentes lenne. Ugy van-e, tek. jegyző ur?

Tudom, erre többen, a kik az ármentes részben laknak, azt mondják: hol a pénz? Erre mi azt feleljük: a bankban. Baróth községének évenkénti jövedelme 7—8 ezer forint közt váltakozik. Megbírná ez 5 év alatt igen könnyen a vásárrészeg törlesztését. Csak akarni, de igazán akarni kell, s rendbe jó peren kívül minden, de perrel soha.

A kérdéssel malom után annyi fekvőség van, hogy ha mindjárt a malom mint malom megszűnne is, a fekvőség a vásárrészeg kamatját kihajtaná; a malom pedig át lehetne alakítani „Erdővidéki kórház”-zá; hisz a községtől alig 200 lépés távolságban, igen csendes helyen fekszik; szép árnyas füzes kertjét (liget) pedig népkertté, mire előbb-utóbb ugys szükségesez Baróthnak Hosszasan és helyesen tudnám még indítványomat indokolni, de a kinek ennyi nem elég, annak több sem használna.

Azt is megjárom, hogy már e hó 13-án éjjel egyszer itunk, uszunk s fürdünk, de kettő még hátra van, mert a mult évben háromszor ment el november- és decemberben a jég.

Nálunk a természet lassan fejlődik. Az őszhatár még fekete, a marhák jászlon vannak, a tavaszi vetés most kezdődik.

Azt is ide jegyzem, hogy ma nálunk az utcán egy vargyasi szekér egy szegény öreg asszonyt leütött, mire az asszony azonnal meghalt.

Még volna irnivalóm, de segédem, illetve a munka szőlit; a tollal tehát felcserélem az árat.

Ármális,
dicsérő-okleveles iparos.

Tanügy.

Mely székely gyermekjátékok, dalok, játékközben használt szólásmódoz mozditják elő a gyermekek testi egészségét, erkölcsi nevelését, és melyek hátrányosak?

(A kézdijárási tanító kör gyűlésén felolvasta Hadnagy Mihály tanító.)

(Folytatás.)

Czin-czin, bum-bumm, nem sokszor, de láttam egy nehányszor. Egyi: a kertész, virágneveket ad társainak; más kettő angyal és ördög. Jón az angyal: cin-czin; kertész: ki vagy? A.: angyal. K.: mi kell? A.: mond egy virágnevet s ha olyan nevű van köztük, azt elviszi. Jón az ördög: bumm-bumm stb, hasonlóan, mint az angyal. Ha olyan nevű nincs, mint a milyent mondott, úgy üresen megy el. Aztán rendre mind elhordják. S eddig nincs is semmi hiba; de ekkor az angyal és ördög virágtáborba egymás ellen kél; elől az angyal és ördög, egymásután csipesszedve a virágok; egymással megküz a két tábor. Ez már nem helyes. Hanem itt is lehet segíteni s egy kis alkalmas változtatás után elég jó lesz. Hogy erkölcsi haszna is van, az csak annyiban igazolható, mert tetszik a gyermekeknek, s nem fognak a rosszabbhoz. Viselkedésük benne tisztességes, illendőséggel szokták játszani. Jobb hiányában elég jó, különösen kisebb gyermekeknek.

A szembe köztödsi nem hat sem erkölcsi-leg, sem testileg károsan; apró incidens történik meg bizony enné is, de kedvvel játszó. Vannak ugyan ennek olyan fajtái is, melyek csak felnőtteknek valók; s ezek az iskolásoknál nem is terjedtek el. Nekik elég mulatságos, ha a lekötött szemű valamelyiküket megfogja; aztán vigyázó, tapogatózóvá válik benne a gyermek, s vonatkoztatni lehet az életre is, a mennyiben ott is nagy szükség van a tapogatózásra.

A repül-repül bizonyosan ismeretes mindenki előtt. Szemfűlésegre tanítja a gyermeket. De nem fizeti ki magát, ha a bíró, mint játékvezető, vétség esetén nagyokat csap a vétők tenye-

— Igen, táviratot felvenni nem tartozik, de egy már megkezdett táviratot félbeszakítani nem lehet, hanem azt folytonosan továbbítani kell. Ez is benne van abban a rendeletben.

Elek ur mint egy láncra vert tigris ült neki ismét a gépnek.

— De hát, az Istenért! hiszen ön a „Tárogató” összes hasábjait teletölti ezzel a távirattal!

— Ne törődjék azzal; a „Tárogató” olvasói nagyon érdeklődnek a mulatságok iránt.

— De hiszen meg van táviratozva minden nőről, hogy minő ruhája van.

— Ez nagyon érdekl a nőket.

Elek ur megadta magát és kalapált tovább. De az izadságcseppek már az újságíró homlokán is kezdtek kiverődni; gyakran nézte óráját és ugyan csak gondolkoznia kellett, hogy mit írjon még.

Most még bizonyosan a kézzorításnál vannak — gondolta magában Marosi ur és írta részletesen a bálterem butorzatát.

Most talán kimentek a bálteremből a friss levegőre, hol sötét van, s talán elcsattan az első csók... és ekkor leírta az egész cigánybanda tagjainak névsorát, bő életrajzokkal együtt.

Végre a bálteremben még javában járta a keringő és Marosi ur már a szünórán is tul juthatott a tudósításban.

A pinczerek életrajzát is leírta már és az ablak alatt még mindig nem hallzott a trombita.

Ekkor megtörtülte Marosi ur a homlokát, kihuzta a zsebéből a bibliát és egész rezignációval elkezdte az ó-testamentumot a legelején.

Elek ur istenfélő ember, hanem mikor kezébe került ezen kézirat, istentelen káromkodás közt ugrott fel a gép mellől.

— Megbolondult az ur?! Hiszen ez a szent biblia! Azt csak nem akarja megtáviratozni a „Tárogató”-nak!

— Ugyan ne heveskedjék, Barna ur! Hiszen a biblia a legköltségesebb termék a világrudalomnak. Kalapáljon csak, kérem, tovább!... „Monda annak felette az Isten”...

— No, ha az ur megbolondult, hát én nem leszek az ur bolondja. Az ur csak engem vekszál, hát csak kalapáljon maga.

— Ugyan, ugyan, Barna ur, el ne felejtkezzék a „m. kir. tapéntatról”. Hiszen világosan szól a rendelet, hogy: a mig én írok, addig önnek kalapálni kell. Verje csak tovább a drótot. „A hetedik napon”...

— Az Isten szerelmére, édes szerkesztő ur, mire való ez a vekszálás? A bálban vár a feleségem! — könyörgött most már Barna ur, látván, hogy másképpen meg nem szabadul az ördögtől.

— No hát ha ilyen szépen beszél, akkor megmondom, hogy mire való ez. Hát, tetszik tudni, én azt akarom, hogy a mulatságról csak a „Tárogató”-nak legyen távirati tudósítása, tehát lefoglalom az egész vonalat; azért csak ne tessék zugolódni, tizenkét órára készen leszünk vele.

— Jésszus! 12 óráig! De esküszöm önnek, hogy nem megy ezen a vonalon több távirat ma már semmiféle újságnak!

— Nekem nem szabad hinni, Barna ur, senkinek. Kiadta a főszerkesztő a rendeletet, hogy 12 óráig a távirógép mellől el ne mozduljak!... „Ne kívánjad a te felebarátodnak se feleségét, se szamarát”...

Ebben a pillanatban az ablak alatt egy solo klárínótos kimondhatlan rikácsolással rázendített egy marsra.

— Micsoda! még itt szerenádot adnak! No, ettől már mégis megszököm! — kiáltott fel Marosi.

— Csak számítsa fel, mivel tartozom, Barna ur, és mára elég a táviratozás, ha becsületére fogadja, hogy ma többet nem kalapál.

Barna ur természetesen esküdözött, csakhogy végre kis felesége után mehessen a bálba.

De a bálteremben nem találta feleségét.

Ekkor gyorsan hazasietett, gondolván, hogy az bizonyosan nem győzte a bálban várni, elunta magát és nyitva találta a felesége szobáját, de a kis fészek üres volt.

Csak az asztalkán hevert egy levél, a mely megmagyarázott neki mindent, még azt is, hogy miért kell neki az ó-testamentumot letelegrafálni.

rebe. Ha a játszó nem vérmes természetű, csin-talan gyermekek, még hagyján, de ellenkező eset-ben rutul elbánnak egymással.

A pitykőzés és is általában ismert játék, kézügyesítő; apróbb csete-paté, ritkán, megeshet-ik, de azért — a testre ha nem is hasznos hozó általánosságban — mégis a kézre előnyös hatású. Jónak tartom.

A románzás is látható, de többnyire csak utozagyerekektől; de iskoláknál, úgy látszik, nem igen kapott lábra. Bizonyosan azért, mert kevés, mondhatni semmi érdekessége nincs.

A médvést is látom játszani, de csak na-gyobb gyermekektől; érdekessége, úgy látszik, egymás püfölésében van. A ki nem tudja, annál jobb, nem is lesz szüksége rá. Leírását hosszadal-masságáért nem írom ide.

Ki-ki a maga mesterségét folytassa. Tanul figyelni s engedelmessédni a választott fő-nek; testre vonatkozó haszna kevesebb, de jó azért is, mert sokan játszhatnak benne egyszerre.

A hó-labda, hó-ember, hó-vár télen a gyermekek egyik nevezetes időtöltése. Egymást hővel megdobálni — persze túlságba nem vive — én nem tartom veszedelmesnek, de sőt igen jónak, mert télen úgy is benn ül mindig a gyermek, s ha arra való az idő, meg légy hó van, egy kis moz-gásnak csak haszna lehet. Hó-embert gyurmi is kellemes foglalkozás nekik. De még többet ér a két táborra osztás, várakás; egyik támad, másik védekezik — visszaveri az ellenséget. Bátorság s hazafiságra lehet vele inczitálni a gyermeket. Persze bizony a tanítóknak részen kell lenni a be-következtető bajok miatt.

A cziczázás a lányok kedvelt játéka; na-gyok, aprók egyaránt játszik; nincs hátránya én szerintem, sőt a testmozgás kellemes hatása.

A bujdosás az iskoláknál nem igen divatozik, azért nem is szólok róla.

Dalok közül nem igen sokat ismerek, melyek székely eredetűek, s gyermekeknek is valók. Mert dalaink közül legtöbb sem szövegére, sem dallamára nézve nem áll arányban a gyermekek értelem- és értelemvilágával. Olyan dalt, mely játék nélkül van, s mégis elég jó a gyermekeknek, székely eredetű is, keveset ismerek, s ezekért sem állok jót, hogy épen székely eredetűek lennének. Ilyenek: „Csöri cigány vásárba ment a lovával”, „A kovácsnak jól megy dolga”, „Az asztalos munkás ember, szereti dolgozni”. Hanem ezeknél nevezetesebbek am azok, melyek játékközben énekelteknek. Szives engedelmmelkel előbb egy olyant vagyok elmondandó, melyet nagyoktól láttam, de a mely igen csinos, alkalmas melodikus dallama van; kissé nehéz ugyan, de nagyobb lányoknak (különösen) s fiuknak betanítható; ez a: „G a r a s”. Ilyen kezdetű szöveggel: „Ez a garas buj-dosik (sem dal, sem rythmus nem megy az ism-ert) „Ez a pohár bujdosik” című dala). A játék maga így megy: körbe állnak többen s kezét fog-nak; a körben is egy áll; egyiknek egy 4 kros pénzdarab van kezében. A dal útjára szerint ösz-szesapják kezeiket, miközben a garas egyik kéz-ből a másba megy át. A körben állónak ki kell találni a garas hollétét s a kinél megkapja, az áll a körben; ha 3-szor nem kapja meg, úgy büntetés vár rá. Nem próbáltam, de azt hiszem, meghono-sítható lenne az iskolások közt is.

(Folytatása következik.)

Különfélék.

— **Kinevezés.** Dr. Sinkovics Aurél, tehetséges fiatal orvosunk, II. osztályú ezredorvossá nevez-tetett ki, továbbra is megtartván kézdívsár-helyi állomását. Ösztintén gratulálunk megérdem-el előléptetéséhez!

— **Kinevezések.** A hivatalos lapban, mely a köz-ös hadsereg, honvédség és csendőrség körében történt előléptetéseket hozza, sok régi kedves ismerőstünkre találunk, kik Kézdi-Vásárhelyt hu-zamosabb időig voltak állomásban s itt a köz-szeretettel kinyerték. Olvasóinknak tehát szolgál-atot vélünk tenni, midőn ezekről megemlékezünk. **K a s s a y F a r k a s D á n i e l**, ki évekkor elelőtt, mint alezredes, parancsnoka volt a Kézdi-Vásár-helyt állomásozó 24-ik honvéd-zászlóaljnak, v e z é r ő r n a g y n a k; **P a p M i h á l y** csendőrszázados, — városunk derék szülőte — ki mint honvéd-főhadnagy volt sokáig városunk lakosa, századosi rangjának és zászlóalj-parancsnoki mi-nőségének megtartása mellett az őrnagy i ille-tmények élvezésére; továbbá **P u t n o k i I s t v á n** — egykor a 24-ik honvéd-zászló-alj hadnagya — századosi léptetették elő.

— **Gyergyószentmiklósi járáskerületi orvossá** Csikmegeye főispánja dr. Veres Sándor jeles kép-zettségű fiatal orvost nevezte ki.

— **Bándy István** kézdívsárhelyi ifjú kereskedő folyó hó 30-án vezette oltárhoz **F e j é r K a t a l i n** kisasszonyt. Áldást kívánunk e szép frigyes!

— **Május első napjából** valóságos ünnepet csinált a régi szokás a vidéken, s Kézdi-Vásárhelyt is ugyancsak megtartják ezt. Reggel 5 órakor fel-

harsant a tűzoltók zenekara s megindult a belát-hatlan hosszú menet. Bejárták a város főbb utozait, mindentüve örömet és vigasságot vivén magával. Tengernyi nép vonult ki a város mellett fekvő „Május-kut”-hoz is, melynek vize — a néphit szerint — sokféle jó tulajdonsággal bővelkedik. Hajhullás, szeptől s több kisebb-nagyobb beteg-ség ellen csallhatatlan gyógyszernek tartják a május 1-én onnan hozott vizet. Soha nem bizon-nyult igazabbnak az a példabeszéd, hogy: „A ki korán kel, aranyat lel”, mert a korán kelők ingye-nesen élvezhették a körmenet zenéjét, de a kik hosszabban élvezték a „reggeli álmom” édes-ségét, ugyancsak megfizették a májusi zenét. Sorban jöttek a város különböző rangú zenekarai s lant-ban, hegedűben s zimbalmi zengésben kívántak az embernek boldog május 1-ső napját. Reggel 8 óra felé aztán véget ért a májusi reggeli ün-nepség.

— **Öngyilkossági kísérletet** követett el Altorján Vargyasi János juhászegény. Egy rossz, régi pisztolynak kellett volna megúnt életét kioltani, azonban az erősen megtöltött fegyver szétrobbant s kezét marczangolta össze annyira, hogy karját le kellett vágni.

— **Gyergyó-Szentmiklóson** — mint lapunknak ír-ják — egyik kávéházbeli, Vilma nevű pinczernő korán szült gyermeke halálát eltitkolván, a bírós-ág feljelentés folytán letartóztatta.

— **A brassói kereskedelmi és iparegyesület** küldöttei keleti körutjokban mindenütt szívelvő fogadta-tásban részesültek, főképp Belgrádban és Kon-stantinápolyban. A körutról szóló tudósítások különösen kiemelik azt az előzékenységet, mely-ben a szerb hatóságok részesítették. Jó benyo-mást tett a társaság tagjaira a magyar kereske-delmi muzeum. Az erdélyi ipar érdekében az ottani irányadó köröknél tett lépések sikerre vezettek. Szófiában és Filippopolban egy-egy félnapig idő-zött a társaság. A benyomást, melyet e két város a társaságra gyakorolt, szintén kellemesnek mond-ják. Konstantinápolyból is kellemes emlékekkel távozott a társaság. Meglátogatta őket gróf Szé-chenyi Ödön pása. A szultán nevében Khiamil bey rendőrminiszter és Masim bey udvari titkár üdvözölte a magyar vendégeket. A társaságnak a szultán egyik hadsegéde által adatta tudtára, hogy kivételes kegyességből megengedte a császari kincstár és palota belső berendezésének megtekintését. Oly kiváló kegy ez, melyben még nagy áldozatok árán is ritkán részesülhetni. A szultán a társaság tiszteletére ebédet adott.

— **A román határsértés ügyében** — az „Agence Roumaine” jelentése szerint — a megindított vizsgálat kiderítette, hogy sem határkő-rongálás, sem határkő-elmozdítás nem történt. Az eset mindössze abból áll, hogy az ujjal átengedett területen, melynek okmányyszerűleg kimutatható tulajdonosa régtől fogva Ghyka Miklós, kivágtak néhány fenyőfát. Az ügy az illetékes román bírós-ágok előtt fog elintéztetni nyerni.

— **Uj képes-újság Kolozvárt.** A „Közművelődés” irod. int., kö- és könyvnyomda kiadásában és Bródy Sándor szerkesztésében képes heti újság indul meg a napokban Kolozvárt. Az új lap czíme: „Erdélyi Képes Újság”, mely minden vasárnap jelenik meg egy iven, „K o l o z v á r i É l e t” című, szintén képes melléklappal.

— **A párisi kiállítás gyöngye.** A párisi kiállítás külön osztályban mutatja be a gyöngyöt, a gyöngyhalászattal és gyöngykészítéssel együtt. Lesz ott egy gyöngy, melynek értéke 75000 frank; az egész gyöngykiállítás pedig 2,800.000 frankot ér. Az ezzel kapcsolatos ékszerkiállítás értéke 40 millió; lesz ott egy gyémánt, mely szépségre és nagyságra a híres Regentet felülmúlja s 7 mil-liót ér.

— **Edison új fonográfját** mult héten mutatták be a franciaia akademiában, a mely nem röstel életre-való dolgokkal is bibelődni. A javítás, melyet az amerikai nagy föltaláló a fonografon tett, a követ-kező: ólompipiros helyett kemény viaszlemezt használ és a hanghullámokat karczólo szegecskét mozgékonyabbá tette. Ma már az egész szerkezet csekély terjedelmű, a viaszos henger oly kicsi, hogy könnyen küldhető postán és több, mint ezer szó fér rá. Forgatója elektromos erő és mozgását tetszés szerint lehet szabályozni. Vagyis, ha akar-juk, a sebes beszédet lassu, diktáló tempóban ismétli a fonográf; vagy ha tetszik: hadar. Egy-egy szót vagy mondatot akárhányszor hangoztat, csak meg kell nyomni egy gombot. A hengeren levő rovátkák nem kopnak; ezerszer is lehet hal-lani ugyanazt. És a hang tökéletes, ha a filre kapcsolt két kis kagylón hallgatja az ember. Baj, hogy mikor többek előtt akarják produkálni a fonográfot és hangszóró tülköt tesznek rá: nagyon náthasan beszél a jószág, ép úgy, mint a régi. Gourand ezredes, a ki az új fonográfot bemutatta a franciaia akademiában, rendszeren a viaszhenger utján levelez barátjával, Edisonval s a nagy fel-találó most arra törekszik, hogy a hengerről le is lehessen fejteni a viaszlapot. Ha ez sikerül, köny-nyű lesz a fonográf utján való levelezés, mert

közönséges levélborítékba lehet tenni a fonogram-mot. A franciaia akademikusok nem győzték cso-dálni a megjavított találmányt. Fűtyültek, dalol-tak, kiabáltak, szavaltak a fonografba; d'Abadie arabul beszélt bele, Jurien admirál pedig tahitii nyelven. Mert ez az őrdöngös jószág tud a világ minden nyelvén. De a milyen tudós, olyau kö-nyörtelen is, mert kétségbejött hűvésséggel repro-dukál minden hangot, minden nyelvbicsaklást és hibát. Gourand ezredes több zenedarabot is re-produkáltatott a fonografal, a többi között egy vadász-kürt-kettőt. Az enlök csodálatát fejezte ki Edison iránt, Janssen pedig dicsőnek mondta a találmányt, a mely lehetővé teszi, hogy hallhas-suk elhunyt kedveseink szavát. Edisonnak az a terve, hogy az új fonográfot egyelőre nem fogja árulni, hanem kölcsön adja, mint a hogy a telefon-al vagyunk. Egy évi bére 200 frank lenne.

— **A hölgyek bajusza.** A modern don Juának poézise számos új részletét földözte fel az asszo-nyok szépségének s ezek közé a részletek közé tartozik — a bajusz is, diszkrétebbül kifejezve, az a kis hamvas pehely, mely feketehaju asszo-nyoknak a felső ajakát árnyékolja. Persze ez a szépség csak addig szépség, a míg a „bajusz” nem válik igazán bajuszsza és annyira láthatóvá, hogy egy serdülő fiatal ember megirigyelhesse. De mi-vel az is megtörténik gyakran, igen kóderdeki az a felfedezés, melyet nemrég egy new-yorki orvos tett. Ez az orvos azt állítja, hogy biztos módszert talált fel az ilyen kis bajusz eltávolítására. Elek-tromos uton beretválja meg a hölgyek ajakát, úgy, hogy azon — állítása szerint — soha többé sem-mi féle pelyhecske nem mutatkozik. Ugy látszik, hogy az amerikai hölgyek közül sokan hisznek az új találmánynak, mert a new-yorki doktor tiz segéddel dolgozik.

— **A „Pesti Hirlap”** a fürdő- és turista-idény be-állítával figyelmébe ajánlja a magyar olvasóközön-ségnek, hogy kiadóhivatala kész elfogadni ugy-nevezett turista-előfizetéseket is, vagyis a lapot utána küldi utazásközben is az előfizetőnek, ha ez egyik állomásra előre megírja a következő állo-más címét, a hova indul s a hol a lapot peste restante fogja megkapni. Ezért az előfizetési díj csak annyi, mintha folyton egy helyre menne a lap, vagyis negyedrre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr. Utazó és fürdőző közönségnek pedig alig lehet jobb lapot ajánlani, mert a Pesti Hirlapot a leggazdagabb és változatosabb tartalom emeli más lapok fölé. Jó és rövid regényeket s elbeszé-léseket, mindig kitűnő, mulattató tározakat s igen jól szerkesztett, érdekesen összeállított rovatokat hoz. A mellett, hogy távirati és hir-rovata min-denről a leggyorsabban és alaposabban értesít, a szerkesztőség nagy figyelmet fordít a mulattató, szórakoztató közleményekre. Épen ennek köszöni a Pesti Hirlap nagy népszerűségét s épen ezért melegen ajánljuk mi is t. olvasóink pártfogásába. Az előfizetési pénzek Budapest, nádor-utca 7. sz. alá küldendők, a Pesti Hirlap kiadóhivatalába.

RÖVID HIREK.

A budapesti egyetemi ifjuság mozgalmat készül indítani a honfoglalás ezredéves jubileumának megünneplése tárgyában. — **A bécsi zavargások** alatt 460 embernek gyült meg a baja a rendőr-séggel három nap alatt, 200-nál több ember se-besült meg, s 10,000 frtnyi kárt okoztak a zavar-gók kávéházakban, boltokban stb. — **Az Eiffel-tornyon**, pontos számítás szerint, 10 ezer ember fér el. Az óriási alkotmány tehát annyi embert bir meg, a mennyit tesz egy egész kis város lakos-sága. — **Szerencsés vendéglős.** Móra Károly elő-pataki vendéglős az 1870-ki nyerevénykülönségnek a napokban történt húszán tizezer forintot nyert. — **Kémikus herceg.** Thurn Taxis herceg, a ki ké-miai tanulmányokkal foglalkozik, egy olyan föl-fedezést tett, mely a papírgyártásnál fontos. Fel-találta azt, hogy a cukor- és szeszgyártás haszna-vehetetlen hulladékait hogyan lehet a papírgyár-tásnál felhasználni. — **Nagy bányász-sztrájk** fonye-geti Angliát. A napokban az összes bányamunká-sok gyűlést tartottak, melyben mintegy háromszáz ezer munkás volt képviselve. Elhatározták, hogy ha béremelést nem kapnak, jun. 29-én megkezdik az országos sztrájkot. — **Beütörtek** a napokban ismer-tetlen tettesek a triestri postahivatalba, fölfeszít-tették a vaspénztárt és ötvenháromezer forintot raboltak el abból. — **Merész terv.** Calais és Dover közt hid felállítását tervezik, mely a létrejön, 37 kilométer utvonalon fog elnyulni, iveri 550—600 méter hosszúak lesznek és 50 méternyire állanak majd a víz felett. Mindenki pilléren egy villamos világító torony lesz elhelyezve. — **A czár beteg,** idegrendszerre meg van rongálva. A sok nihilista-elfogatás azt a gyanut érlelte meg benne, hogy újra merénylet van tervezve ellene. — **Halottrabló.** Szegeden közelebről egy asszonyt fogtak el, ki a sirokat felásva, a halottakat ékszereikről és ru-háiktól fosztogatta ki, a koporsó ospiéktól pedig kitépte.

Gondnoki jelentés

a Kézdi-Vásárhely városi és vidéki „Rudolf” kórház 1889. márcziushavi működéséről.

I. Pénztárnok tek. Kovács Károly ur kimutatása szerint márczius havában

1. BEVÉTEL:

a) pénztári maradvány áthozat a mult hóról	55 frt 41 kr
b) ápolási díjakból	60 frt — kr
c) A veres kereszt egyeslet budapesti központi igazgatóságától 1888. évi ápolónői fizetés	123 frt — kr
d) a hó folytán elfogyasztott termények értéke	04 frt 49 kr
e) pénztárnok által fedeztetett	11 frt 69 kr
Összesen	254 frt 59 kr

2. KIADÁS:

a) irodai költség	7 frt 50 kr
b) Schmeidlur J. M. számlája	14 frt 41 kr
c) fa-szállításért	19 frt 50 kr
d) kórházi aprólékos kiadásokra	18 frt — kr
e) nyomdai számlára	12 frt 25 kr
f) gyógyszerért	42 frt 37 kr
g) kórházi orvos fizetése 3 hóra	50 frt — kr
h) főápolónő havi díja	17 frt 82 kr
i) segéd-ápolónő havi díja	7 frt 52 kr
k) szolgáló és szolgáló havi díja	12 frt — kr
l) tej áraban	6 frt 80 kr
m) fűszerek áraban	16 frt 87 kr
n) hus áraban	28 frt 06 kr
o) hó folytán elfogyasztott termények értéke	4 frt 49 kr
Összesen	254 frt 59 kr

II. Kórházi főorvos nagys. dr. Sinkovics Ignác ur jelentése szerint

a) mult hóról ápolás alatt maradt 12 férfi, 3 nő, 15 beteg,
b) márcz. hóban felvételtett 11 férfi és 5 nő, ösz. 16 „
ápolatott összesen 31 beteg

c) ezen beteg-létszámából elbocsátatott márcz. havában 10 férfi, 4 nő, meghalt 1 férfi, 1 nő, összesen — 16 beteg.

d) ápolás alatt maradt ápril hóra 12 férfi, 3 nő, 15 beteg.
A 31 beteg ápolása teszen összesen 582 ápolási napot.

Kézdi-Vásárhely, 1889. ápril 20.

Dobay János,
gondnok.

CSARNOK.

Eszmetöredékek életfeladatunk megoldásához.*

(Folytatás.)

Az önképzésnek számtalan utja van, s az esz-közök is különbözök az életszükséglethez mérten. A szellemi tehetséget egyforma nívóra emelni mindenkinél, lehetetlen; erre nincs is szükség, mert ez oly törekvés, mit elérni lehetetlen. Hogy állítasomat jobban megvilágítsam, azt kérdelem: mi hasznát vehetné egy lakatos mesterember, ha ő a hazai történelemből annyit tudna, mint Horváth Mihály, Ladányi, Szabó Károly, Ribári vagy más történelmünk; kötelessége teljesítése helyett arra fordítaná idejét, hogy ezt a nagy munkát tanulmányozza? Átláthatja a t. társaság, hogy ily törekvések nem előnyére, hanem hátrányára vannak életfeladatunk sikeres megoldásának.

Leghelyesebben cselekszünk tehát, ha értelmi tehetségünket, az általános műveltségen kívül, azon irányban igyekszünk fejleszteni, mely élet-pályánkkal összevág, mely feladatunk tökéletes megoldására vezet. Minden munkásság két irányban mozog, ugymint elméleti és gyakorlati; hogy tehát valaki elméletből valamely életpályát sikerrel folytasson, teljes lehetetlen; hiába tudom én, hogy az eke arra való, hogy a földet szántsák vele, végrehajtani csak úgy tudom, ha gyakorlom is. Így vagyunk ezzel minden pályán; a jogász a száraz §-okat a gyakorlati életben csak akkor tudja alkalmazni, ha erre praxist szerzett. Az elméleti asztalos soha sem tudna egy széket jól összeállítani; az elméleti kereskedő az áru kiszolgáltatásához, minőségéhez kevéssel ért többet, mint én, pedig én vajmi keveset tudok. „A gyakorlat teszi a mestert” — mondja a példaszó. Az pedig két féle: elméleti és gyakorlati. Az elmélet megtanít, hogy mit hogyan lehet; a gyakorlat pedig azt, hogy miképen kell valamit végrehajtani. E két fontos tényező karöltve jár s ha egyik vagy másik hiányos, már az illetőt szakmájában képzett embernek nem nevezhetjük, s igen ritka szerencse követi az élet utain, ha pályáján el nem esik.

A magyar kereskedelem fejlődése csak tizedekre vihető vissza. Kereskedőink mindig voltak ugyan, de hogy a fennebb jelzett irányban képeztesse nek ki fiatal kereskedőink, arra csak az utóbbi időben fordítanak nagyobb gondot. Sajnos azonban, hogy a kereskedők gyakorlati továbbképzésére az intéző körök semmi segélyt nem nyújtanak. Hála a gondviselésnek, hogy a magyar kereskedelem vezérferfiain országon felismerték e hiányt és létesítették — ma már minden jelentékenyebb helyen — a magyar kereskedő-íjak egyesületét, s ez egyesületek, mint önképző-körök, vannak hivatalva, hogy a már említett gyakorlati képzettség

* Felolvasatott a kézdivásárhelyi kereskedő-íjak társaság-körében.

mellé a kívánt elméletet is megteremtsek s ez uton a magyar kereskedelem fejlődését önerejükön megszilárdítsák. E buzgó törekvésében az ifjuságot nemcsak egyeseknek, hanem magának az államnak is szent kötelessége támogatni. Erős bennem a hit és remény, hogy ez idő be is fog következni, mert ama kitartás, melyet ez egyesület életében örömmel tapasztalni lehet, biztosan célhoz vezet; midőn pedig munkájának áldását mások is elismerik, akkor előtte meghajolni kötelesek.

Értelmünk kifejtésére nézve tehát a jelzett irányban kell haladnunk. Ne azt keressük csak, a mi szép, hanem a mi hasznos is. Ne szegélyeljük tanulni, mert a görög böcs is azt mondta: az az okos, ki mindenkitől tanul. Igen mélyre hatolnak a böcs öme szavai, s világosan állítjuk előnkbe, hogy egyik ember magaviseletéből azt tanuljuk meg, hogy mit ne tegyünk; a másikéből pedig azt, hogy mit kell követnünk.

Láttuk tehát, hogy az értelem kifejtésének mely irányban kell mozogni, de lássuk most másodsor röviden, hogy akarunkat, vágyainkat miért kell pályánk sikeres megfuthatása, erkölcsi egyéniségünk fentarthatása érdekében az ész uralma alá rendelni.

A t. társaság tagjai az emberi életkor azon stádiumában vannak, mely előkészít az életre; munkássága befolyással van jövőnk és boldogságunk megalapítására. Mint igénytelen felolvasásom bevezető részében mondtam, az ifjúkor az, midőn az élet ezerféle örömeivel kínál, s hol emberi gyarlóságunk, hol a rossz példa, hol az ál-barát-ság oly örvénybe sodor, melyből nincs szabadulás.

A madár megtollasodott fiait gyönyörűség nézni, miként tanítja repülni, önmagának élelmet keresni, — miként vigyáz, hogy szerettei csapdába ne jussanak, folytonos csevegésével figyelmezteti őket, hogy arra járjanak, a merre ő stb. stb. Ő-állóságunk szárnyát próbálgatjuk mi is életünk

ezen korszakában. Kimért léptekkel kell haladnunk előre, mert hanem lelkileg és testileg meg-erőtletjük magunkat... A kimerülés halált okoz ugy szellemileg, mint testileg. Hogy ez be ne következze, szívvel, lélekkel azon legyünk, hogy vágyainkat az ész uralma alá rendeljük. Ki nem érezte már lelkében ama titkos erőt, mely mindannyiszor felszólal lelkében; valahányszor helyzetéhez, társadalmi állásához nem illő cselekedetet követ el. Ez az ész szava, mely mindannyiszor azt mondja: „ne tedd”. És ha az ész már előre tiltakozik és mondja, hogy ne tegyük, miért van az, hogy az ember nem hallgatva az ész szavára, rosszat követ el? Onnan van, hogy a test vágya, mely a világi élvezet hajhászása után eped, erőt nyert az ész felett, s tetteinket tehát ilyenkor nem az ész, hanem a test vágya kormányozza. Ha ez jut uralomra emberi lényünknek, ugy el vagyunk veszve, mert a test vágya határt nem ismer s minden utat és módot képes felhasználni céljai elérésére.

(Vége következik.)

Szerkesztői izenetek.

A tanács, Gy.-Ditró. Az önök cikkke nem a közönség felvilágosítására szolgáló közlemény, hanem személyeskedés és pszichológus. A felhozott tényeket tényekkel tessék megdönteni és nem durvaságokkal, mert azért, hogy önök oly végtelen lenézéssel nyilatkoznak „Primitívus”-ról lehet neki igaza. Ilyen szellemű cikkeknek helyet nem adunk.

Z. G. urnak. Jók. Közölni fogjuk. Kérünk többet is. Verset nem közlünk.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Egy keresztfédes, bőrfedelű kocsí eladó.

Bővebben a kiadóhivatalban értesülhetni.

ITT A TAVASZ!

Dávid Antal

kereskedésében Kézdi-Vásárhelyt

a legjutányosabb áron kaphatók mindennemű férfi- és nőruha-szövetek, kalapok, ingek, esernyők, mind a legujabb divat szerint. A férfi-ruhákat a legizlésesebben és legolcsóbban előállítja minden minőségben. Ezeket kívül olcsón ad gyolcsot, kartont, asztalneműeket, paplanokat sat. Továbbá raktárt tart nagy választékban a legjobb minőségű és legkitünőbb gyártmányu

VARRO-GÉPEKBŐL,

melyekből kívánatra részletfizetésre is ad. Árainak szolidaságáról és a kiszolgálás pontosságáról személyes meggyőződést szerzhet bárki. Epen ezért a nagyérdemű közönség minél tömegesebb látogatását kéri

K.-Vásárhelyt, 1889. május havában

alázatos szolgálja:

Dávid Antal.

NE MULASSZUK EL A JÓ ALKALMAT!

SZIVES FIGYELEMBE!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy ujonan berendezett és megbővített

ARANYMŰVES- és FŰSZER-ÜZLETEMET

a piacra (a tek. Fejér Antal és Károly urak tulajdonát képező, ifj. Dávid István ur kereskedése mellett levő üzlethelyiségbe) tettem át. Midőn egyuttal ugy a helybeli, mint a vidéki n. é. közönségnek az édes atyám iránt oly sok éven át tanusított szives pártfogásért forró köszönetet mondok: arra kérem, sziveskedjék azzal engem is megtisztelni. Ezt ohajtom elnéni olcsó árainkkal és pontos kiszolgálással, méltányos eljárással tisztelem mindkét ágánál.

Szives pártfogást kérve, vagyok és maradok

Kézdi-Vásárhelyt, 1889. ápril 23.

alázatos szolgálja

POLITZER RUDOLF,
aranyműves és fűszer-kereskedő.

2-3